

Kéziratok, amelyek nem adatnak vissza ide küldendők: „MURAVIDÉK” szerkesztősége Murska Sobota, Alexandrova c. 16. szám.

Postatakarék számla száma 12980.

Kiadó-tulajdonos: KÜHÁR ISTVÁN.

MURAVIDÉK

Murántul és Muraköz heti értesítője
Informativni tednik za Prekmurje i Medjimurje

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára negyedévre belföldön 15 dinár, külföldre 18 Din. Amerikába 20 Din. Hirdetési ár □ cm.-ként: szövegközt és nyílttér 1-50 dinár, rendes 1- Din., apróhirdetés 0-70 Din. és az illeték. Több-szörinél engedmény.

Az előfizetési bérlet a kifejezett felmondásig fennáll.

IX. Évf.

Murska Sobota, 1930. október 26.

43. Szám.

Ötnapos munkahét.

Irtta: Prek Móric.

A mai kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett nagy foku munkanélküliség állott elő, amelyen már sem az ipari-, sem a mezőgazdasági munkaközvetítés nem tud segíteni. Kétségtelen, hogy minden termelési ágban mutatkozik ez a megdöbbentő baj, az illetékesek pedig csak egyre keresik a módszereket az orvoslásra, de segíteni nem tudnak. Általában a különféle, de a munkanélküliség megszüntetésére irányított célja az, hogy egy olyan munkaprogram létesüljön az egész világon, amely a mostani munkanélküliséget tetemesen lezállítsa, végre megis szüntesse.

Ebben a tekintetben tehát csak a legmelegebben lehet üdvözölni minden jó eszmét, amely idejekorán jön bárhonnan is!

Most nem szabad azon tételődünk, hogy mik voltak a mulasztások, mik voltak azok az okok, amelyek a mai helyzetet előidézték, hanem arról legyen szó, hogy a világ sanyalódásának vége vessék.

Ezt a célt akarja szolgálni az ötnapos munkahét behozatala. Első tekintetre úgy tűnik fel a dolog önkénytelenül is, hogy ilyen eszme csak egy kilenc próbás szociálistától eredhet. Pedig nem!

Ezt az eszmét egy gyakorlati ember, egy kapitalista, talán a világ legnagyobb kapitalistája vetette fel: Ford, az amerikai autógyáros, akinek egy egész hadsereget kitevő munkása van. És Ford a munkaidő leszállításáért harcol! Nem hihetetlen? Ford azt mondja, hogy: kevesebbet kell dolgozni, hogy több idő jusson a pihenésre és a szórakozásra. — Ez nagyon tetszetős, megelégedhetik ezzel az igazsággal minden szocialista. No, de utána meg mindjárt azt mondja Ford, hogy az emberek szükséglete mindig több, ha több a ráérő idejük. Tehát több szabad időt kell adni az embereknek, hogy többet költhessenek. Szóval végeredményben az a cél, hogy a fogyasztók száma minél inkább szaporodjék s akkor a túltermelés megszűnik, — letompul a világ gazdasági válság.

Nincs Fordnak igaza?

Politikai hírek.

Uj törvény a csendőrségről. Ófelsége a király a hadügyminiszter és a belügyminiszter javaslatára, a miniszterelnök meghallgatása után törvényt irt alá, — a csendőrség szervezéséről. A csendőrség a belügyminiszter és a hadügyminiszter hatásköre alá tartozik. Az új törvény 120 §-ból áll. A csendőrség a hadsereg kötelékébe tartozó segéd-szerv. A csendőrség hatásköre kiterjed az egész országra, kivéve a városi rendőrségek és az állami rendőrigazgatóságok alá tartozó területeket. Fegyelmi és személyi tekintetben a belügyminiszter alá, katonai kiképzés és fegyverkezés tekintetében pedig a hadügyminiszter alá tartozik. Rend fokozatok a káplártól a dandártábornokig terjednek. — Érdekes rendelkezése a törvénynek, hogy azoknál a csendőröknél,

Ha naponta tizenkét órát dolgozik az ember, elfárad, kimerül, alig várja hogy pihenni térhessen. Nem igen fogyaszt, nem vesz semmit, nincs kedve vásárolni. Ezt már régen belátták s a munkaidőt leszállították nyolc órára. Mi történt? Az, hogy még nagyobb lett a termelés! Igen, mert a munkás még mindig le volt kötve annyira, hogy nem maradt elég ideje vásárolni, még mindig nem volt ideje kívánságait kielégíteni, amelyek a pihenés alatt felmerülnek. Tehát többet pihentessük a munkást, hogy többet fogyasszon. Ha pedig többet fogyaszt, akkor nagyobb jövedelemre van szüksége, tehát a munkás a rövidebb munkaidő alatt is többet és jobban fog dolgozni, hogy többet kereshessen, hogy megnövekedett szabad idejére is jusson.

Ford ezt mind kipróbálta s ő azt állítja, hogy teljesen bevált. S ha ő mondja, akkor el is lehet hinni. — Így bizonyítja be Ford, hogy az ötnapos munkahét előnyös s mai tökéletes gépek mellett teljesen bevál.

A hatnapos munkahét ma már nem megfelelő, a mai élet követelményeinek s az egyszerűen magától el is fog tűnni.

Ford a termelést majdnem tökéletesen szervezte meg, ez si-

akik a csendőrségbe való belépésük előtt az orosz hadseregben szolgáltak mint aktiv altisztek, vagy csendőrök, vagy pedig mint katonák, az orosz hadseregben eltöltött szolgálati éveket szolgálati idejükbe beszámítják. — A miniszterelnök elrendelte, hogy az államtanácshoz minden miniszterium egy-egy idősebb miniszteri titkárt delegáljon, ki az államtanács többi személyzetével dél-előtt és délután szorgalommal azon dolgoznak, hogy a felgyülemlett hátrálékokat néhány hónapon belül elítéznék. Az államtanácsnál ezután nem lesz resztancia.

A Népszövetség kimutatása a fegyverben álló hadseregekről. A Népszövetség kiadásában kimutatás jelent meg, amely hatvanegy állam s az angol dominiumok véderejének nagy-

került neki. Remélhető, hogy a fogyasztás terén is ily fényes eredményt fog elérni. A gyakorlatban a fogyasztás emelésére, a szórakozást, a kirándulást veszi igénybe, ahol a gyárak, irodák, hivatalok lekötött tömegei a pihenés ideje alatt testileg-lelkileg felüdülnek s akik azután ismét friss testi és szellemi erővel látnak munkához.

Igy gondolja Ford az ötnapos munkahétet, hogy a két pihenő nap szórakozásai és kirándulásai megsokszorozzák az emberek szükségleteit minden cikkben. Nem megy ez egyszerre, máról holnapra, de ha sikerül, akkor az emberiségre nézve ez az eszme hozza meg a legnagyobb jótétet.

Ford az ötnapos munkahét elkövetkezésében nem kételkedik, azt teljesen természetesen tartja. Semmi aggodalma ezirányban nincs, mert az ő rendszere már eddig is bevált. Az ő üzemeiben a munkabérek 1910- és 1920 között megnégyszereződtek s számítása szerint még husz év elmúltával az átlagos napi munkabér Amerikában huszonhét dollár lesz, ami a mi pénzünk szerint körülbelül 1500 dinárnak felel meg.

Szép elgondolás ez! . . .

De Uram Istenem! Mit csináljunk addig? . . .

ságát tárgyalja. Az adatokból kiderül, hogy: a legnagyobb hadserege Oroszországnak van 562.000 emberrel. Számbelileg ugyan Kína vezet 1.600.000 emberrel, de ennek a hadseregnek harcászati jelentősége igen csekély. Következik Franciaország, amely 367.000 embert tart fegyverben. Romániának 172.000; Csehszlovákiának 121.000; Jugoszláviának 110.000 emberből álló állandó hadserege van.

Románia. Az új román kormány többféle reformot ígér gazdasági téren. A kormány hivatalosan cáfoltatja azokat a román forrásból eredő híreket, mintha a román kormány és a király között megegyezés létesült volna a határok megváltoztatására vonatkozóan. — Romániában mindenki a határok megváltoztatása ellen van.

A leszerelési konferenciát előkészítő bizottság november 6.-án ülést tart Genfben. Az angolok nem sok bizalommal vannak az olasz és francia megegyezésre vonatkozóan.

Brazília. A brazíliai forradalomról ellentétes hírek érkeznek, mert úgy a kormány, mint a forradalmárok győzelemről adnak jelentéseket. Mégis azonban úgy látszik, hogy az északi tartományokban a forradalmárok vannak tulsúlyban. A forradalmárok vezére magyar származású, neve most Getulio Vargas. Csáládi neve magyarul Vargas, kinek édesapja még fiatal korában vándorolt ki Braziliába. Vargas Kálmánnak, a mostani forradalmi vezérnek Magyarországon most is van rokonsága, kiket a múlt nyáron meglátogatott s ez alkalommal több hetet töltött Magyarországon. Jelenleg fővezéri szerepet tölt be s ő irányítja Sao Paulo ellen a hadműveleteket. Egy hír szerint egy katona vonat 1500 méter magasságból ezer szövetséges katonával kisiklott és egy mély szakadékba zuhant. Részletek hiányoznak.

Amerika. Az Egyesült Államok úgy látszik komolyan veszi a flotta lefegyverzést. A tengerészeti miniszter negyvenhat hadihajót összesen százhuszezer tonna tartalommal szolgálaton kívül helyezett és négyezer nyolcszáz tengerészt elbocsátott a szolgálatból.

Uj fürdő.

A — Mura szent Márton — vidéki ugynevezett „Béka fürdő“ sorsa alighanem komolyra válik. — Ezt a meleg forrást, — eddig inkább pocsolókat — most megvette környékével együtt egy német csoport, aki a közeli Szelnicén petroleum után kutat és kőszén bányászat. — A vizsgálat megállapította, hogy a meleg forrás vize gyógyhatás tekintetében a gleichenbergi vízhez hasonló s jelentékeny mennyiségű rádiumot is tartalmaz. A németek persze rendes fürdőüzemet fognak létesíteni s még a nyáron átadják a fürdőt rendeltetésének.

Prekmurje népe jól ismeri ezt a fürdőt. A reumasok, podégrások, nyavalyások a — szezomban nagy tömegekben keresték fel a fürdőt, de hát csak úgy „in natur“ a szabad ég alatt, Adám kosztümben feredöztek, mint hajdan boldog őseink. A fürdőző közönség mindenféle kosztümmel nem igen zavarta a vizet. Jó volt ez így is! Használt is igen sokaknak, mert tagadhatatlan, hogy a récefürdőt sokan és messziről is felkeresték s sok vizet el is hordattak fürdés céljából.

Meglehet, hogy a német beavatkozás nem is igen fog tetszeni kezdetben a nagy közönségnek! Már csak a fizetség miatt se!

Mesél a Volgatáj . . .

Volgamentén, távol napkeletnek,
Véres habok borzalmat mesélnek:
Világot ráz fel a jajkiáltás
Es egy rémes, óriási sirtás
A vak téboly és naponta temet,
Hítnemhagyó, megöl ezeket!

Ott tombolnak a pokol tornácán,
De a Világ nézi bután, bambán,
Hogy ezer templomot romba döntenek
Az ördögi, duvad félistenek
S hogy vérszagu torkuk áldást papol
Oltároknak letört romjairól!

Valahol a vörös Volga-mentén
Átok fakad az imádság helyén . . .
Templomoknak szédült omladékán
Véres vihar tombol, mint az orkán
S a harangok imát rezgő szava
Néma lett! Mindörökre néma?!
Mikor pusztul végre a gonoszság?
Avagy többé nem történnek csodák?
Mikor kelnek sirjaikból azok,
Akik felett nem szóltak harangok . . .
S milliónyi csontkéz mikor frat,
Hogy a sok rab újra legyen szabad?

Valamerre, napkeletnek távol,
Uj dal száll a vörös Volga-tájáról . . .
Vérrózsák közt fehér virág szerte,
Ragyogóbb, mint amaz volt ezerte . . .
Uj remény kél a legszebb hajnalban:
Volgamentén szép fehér tavasz van!

GALINSKY.

HIREK.

HETI NAPTÁR

1930. OKTÓBER hó 31 nap 44 hét

Hó és hét napjai	Róm. kath.	Protestáns
26 Vasár.	ZD Dömötör	Evarlistus
27 Hétfő	Sabina	Sabina
28 Kedd	Simon Juda	Sim. Juda
29 Szerda	Narcisz	Narcissus
30 Csüt.	Kolos	Klaudius
31 Péntek	Farkas	Ref. — F
November 30 nap.		
1 Szom.	Mindszent	Mariana

Vásárok:

27: Mursko Središče, Križevci (Prekm.)
28: Dolnja Lendava.

Időjárás:

Változó.

Kereskedelmi árak:

100 kg.	Buza	Din.	140—150
"	Rozs	"	100—110
"	Zab	"	190—
"	Kukorica	"	130—
"	Köles	"	100—

"	Hajdina	"	120—
"	Széna	"	60—80
"	Bab cseres.	"	300—
"	Vegyes bab	"	200—
"	Krumpli	"	40—70
"	Lénmag	"	480—500
"	Lóhermag	"	1000—1400
Bika	7—	8.50	9— 10.
Üsző	7—	8—	8.50 9—
Tehén	5—	6—	7— 8—
Borju	—	12—	— 13—
Sertés	. . . . . 10— 11— 12—		
Zsir l-a	. . . . . 20— 25—		
Vaj	. . . . . 30—		
Szalonna	. . . . . — 18—		
Tojás 1 drb.	. . . . . 1.25		

Valuta:

Zürichben 100 Din = 9.1275 sfrk.

100 Doll. (E. A.) adnak itt	5530 Din-t
100 Pezoért (Urug.)	" 4500 "
100 Márkért	" 1330 "
100 Frankért (Páris)	" 129 "
100 Pengőért	" 990 "
100 Schil. (Bécs)	" 798 "
100 Cseh kor.	" 168 "

— Személyi hir. Dr. Glancs-nik József murszka-szobotai orvos és fogorvos a bécsi fogászati tanfolyamról megérkezett M. Szobotára s folytatja megszakított praxissát.

— Október hó 27-től a Davčna uprava áthurcolkodott a Kardos féle házba az občinski urad mellett, Aleksandrova cesta.

— A báni intézőség elrendelte, hogy mindenik ideiglenes szolgálatot teljesítő állami és báni ut kaparó, ut gondozó vizsgáznit tartozik, hogy véglegesítették. Azon utgondozók, akik legalább egy év óta szolgálatot teljesítenek, jó magaviseletűek, teendőiket elvégezni képesek és lelkiismeretes munkások (amit srezki načelnik bizonyít, a vizsgára f. é. december 10-ig jelentkezzenek. A vizsga

helyét és idejét a báni hivatal fogja megállapítani. A közelebbi tudnivalókat Murska Sobotán és Dolnja Lendaván az utgondozó képviselő testületi tagoktól (a nacselsztvo srezna-nál) lehet megkapni.

— **Eltávozott körünkben**
Celjébe egy igen kedves, magas műveltségi, a felebaráti szeretet elvei szerint gondolkodó lelkiatya, a helybeli gimnázium kiváló tanára főtiszt. Pavlics Alajos ur, akit nemcsak az iskolai ifjuság, hanem egész Murszka Szobota tisztelt és szeretett. Szorgalma és munkássága nagy hasznára vált a Mértékletességi Egyesületnek, az Alkohol Ellenes Ligának is. Mivel a jó tanár számos helybeli és vidéki ismerősét mind meg nem látogathatja, ez uton bucsuzik tőlük azzal, hogy tartsák meg őt szeretetükben még akkor is, ha nem lesz körükben. Mi is Istenhozzádot mondunk neki azon kéréssel, hogy ott is ahol lehet a vidéknek, az itteni nemzeti kisebbséggel elkövetett bajok orvoslásának lelkes szószólója pártfogója legyen.

— **A kosárfonó tanfolyamon** nagyon kívánatos lenne az üvegpalackok befonására is megtanítani a jelentkezőket, mert a 3--4 literes és ennél nagyobb üvegből készült palackok különösen, ha megtöltettek igen könnyen törnek, nehezen szállíthatók, ellenben a hánccsal, vékony vesszővel fonott, a fonadék alatt szalmával fedett palackok emberöltőn át veszély nélkül állandóan használhatók.

— **Autó szerencsétlenség.**
Mult vasárnap este fél 9 órakor bodonci és rádkovci közötti uton tántorogva haladt a siketnéma Bunderla István. Ugyanezen az uton haladt Reich murska sobo-

Zörög az asszony . . .

Irta: Bántornyai Lajos.

Tündökölve ragyognak az égbolton az éj mécsesei. A természet csendes nyugalma a tücskök cripelése zavarja kedves muzsikájukkal.

A lendvai utcán a sétálók kerülgetik egymást. Ki párosan, ki egymagában rójja az utat, hogy felüdüljön az esthomályban, a nappal tikkasztó hősége után. Hangosan csoportban megy a vidám, diáktársaság, akik a vakáció édes pihenésekor verődnek csak össze, hogy ismét szétszóródjanak a világ minden tája felé. A lendvai élet vándorai, kik megjelennek majd tova tűnnek, az évszak változásával. Ok a visszatérő vándor fecskék.

Amint a toronyóra jelzi az idő tovahaladtát, ritkul a sétálók társasága. Lassan megürül az utca s már csak a diákok rójják végig. De végül megunja a tudós sereg — tisztelet a kivételnek — és a jogász gölya inditványozza, hogy egy kis üdítésre bevonuljon a kávéház kerthelyiségébe. Nem kell sok biztatás eme díszes társaságnak, amely soh'sem elrontója semmi jónak. Bevonulnak a kerthelyiségbe, egy asztalhoz telepednek és

kezdik az ilyenkor bevett szokást, az ugrasztást! Mert amikor bemennek a kávéházba, akkor mindig az a nóta járja, hogy csak rövid időre és utána szépen haza. Így aztán megkezdődik a pall-fogás, aki vállalja a gavallér szerepét. Természetesen mindenkör más személyében. Folyik az élce-ödés és ráakad a horogra a fizető halacska. Legnagyobb csodálkozására némely tikkadt torku cimborának, a szolid Gyurka . . . csak fagyaltot rendel. A cimborák azonban nem tépelődnek sokáig, mert a szomszéd asztal leköti figyelmüket. Pár éltesebb ur és két hölgy üldögél és élénk diskurzust folytatnak. Mint utóbb rájön a cimborák nemes társasága, — jobban megfigyelve. — az egyik hölgy asszony. Igen nyugtalanul viselkedik már önagysága és végül hívja a pikolót.

— Mondja meg az uramnak, hogy haza megyünk! Azonnal jöjjen.

A fiu persze vágat, de nem szól egy szót sem önagysága férjeurának, mert tudja, hogy pár igen kedves jókívánságban részesülne.

A diáktársaság és két notórius agglégény-jelölt pedig szörnyen méltatlankodva szíjják a fogukat, a férj szabadságának ezirányú korlátozására.

Egészen lehangolja, a különken igen zajos társadalmat ez a jelenet és magukban azon tépelődnek, hogy vajjon érdemes-e feladni az arany-szabadságot, hogy édes terhet magukra vállalva, rájok huzzák a „papucst“! Szenvedélyes vita indul erre és társaság minden egyes tagja rosszalását fejezi ki, arra a szent meggyőződésre kilukadva, hogy: „Ments meg uram az asszonyoktól!“

Közben önagysága férje pedig püföli az asztalt a kártyákkal. Egyik barátjával hadakoznak. Barátja azonban boldog, szabad ember, akinek nem kell rimánkodnia egy kis kimenőért . . . és nem ráncigálják a fülénél fogva.

Tizenegy óra előtt ötperccel azonban önagysága izgalma — hatalmának és parancsának oly'ennyire semmibe vevése miatt — tetőfokára hág. Nem kell már postásnak tudtára adni a készülő vihart, amely kitörni készül, de majd csak otthon tör teljesen ki. Erre a zene-bonára előkerül a férj és méltóságának megóvására, erélyeskedni kezd.

— Miért nem mentek haza!

No, erre sem kell több, olaj ez az égő tüzre és a férj szépen elhallgatva, nyomába szegődten élete párjának, bandakul haza . . . hájcsiba!

A megkönnyebülés sóhaja tör ki a diáktársaságból, mintha valami lidércnyomástól szabadult volna meg. De a vidámság nem tud már felülkerekedni és még latolgatják az eshetőségeket, hogy most milyen fejmosást kap otthon a renitens férjürem. Sajnálkoznak rajta, pedig milyen jó cimborá különben. A társaság meláz. Az újságíró merőn nézi a gázlángot, amely lobog az éji szélben és körülte keringőznek a lepkék, elvakultan a világosságtól. — No, de már indul is a társaság.

A romantikus, csendes éjszakában, azonban már a cimborák jókedvűek, megfelekednek a kellemetlen esetről. Közben Imre meghívja a népet egy kis szíverősítőre. No, erre azután igaz örömmel kapható a társaság. Imre odújában a jó itóka hangolja a fiukat és még önagysága egészségére is hörpintenek egy pohárkával.

Az újságíró pedig kéjesen tekintve pohárkájának tartalmára, mely páthosszal kiáltja:

„Zörög az asszony!“

ai autótulajdonos két autótaxija egymásután. Az első autó nagy nehezen kikerülte az embert, a másik autó elé azonban egészen váratlanul lépett Bunderla. A sofőr látva a helyzet veszélyes voltát, hirtelen az árok felé fordította a gépet, hogy Bunderlát kikerülhesse. Közben neki ment a telegráf oszlopnak, amely eldőlt és Bunderlát, aki szintén az árokba esett megsebezte: orrát és komlokát zúzta, sőt a lábát is eltörte. A sebesültet az első autos azonnal behozta a m. szobotai kórházba, ahol gondos ápolásba került. A második autón egészen csekély elhajlások voltak, amelyek azonnal kijavítottak. A sofőrök bemondása szerint, Bunderla részeg volt.

— **Egészségügyi előadás Csákovecen.** Csákovéc városa elhatározta, hogy dr. Viola Vilmos községi orvossal havonta két egészségügyi előadást rendeztet. Az előadások az elemi iskola tantermében lesznek megtartva. Az első előadáson az első segélyről volt szó. A következő előadás 26.-án lesz, amikor az „Alkohol és annak káros hatása” kerül előadásra.

— **Befejezték a szüretet Muraközben.** A jégverések és az esőzések miatt Muraköz szőlőiben a szüret igen rosszul sikerült. Az eddig beérkezett jelentések szerint a kiperéselt must 18—20 százalék cukrot és 9—10 ezrelék savat tartalmaz.

— **Takarmányborsó kiosztás.** A báni hivatal rendeletére a csákoveci járásban 12 gazda között, nagyobb mennyiségű telelő takarmányborsót osztottak ki. A kiosztott borsó mennyiségét a gazdák a termésükből beszolgáltatják és ez majd más gazdák között kerül újból elosztásra.

— **Uj mezőgazdasági referens Csákovecen.** A helybeli főszolgabíróhoz beosztott Lockner Josip mezőgazdasági referens a napokban foglalta el hivatalát.

— **Három év egy gyermek gyilkosságért.** Napokban tárgyalta a csákoveci törvényszék ötös tanácsa Kacun Mijó nedelicai földműves bűnperét, aki ez év szept. 3.-án este 6 órakor ecetsavat öntött a házasságon kívül született hat hetes gyermeke szájába, aki rövid idő múlva tőle meghalt. A vádlott beismerte bűnösségét és a bíróság három évi fegyházzal büntette. Ugy az ügyész mint a védő három napi gondolkodási időt kért.

— **Gyujtogatás feltékenységéből.** Lutár Anton, Sprinci, Strigovó községbeli földműves feltékenységéből felgyujtotta kedvese és néhány szomszédja házát, mert tudomására jutott, hogy kedvese megcsalja 50 éves szomszédjával. Lutár egy éjjel kedvese házába lopódzott és a beszélgetésből, amely a szomszéd

és kedvese között volt, meggyőződött a valóságról. A nagy fölindulásban boszúból felgyujtotta a kedvese és négy szomszédja házát. A házak a melléképületekkel együtt elégték. A feltékeny gyujtogatót átadták a csákoveci ügyészségnek.

— **Befejeződött az analfabeta tanfolyam.** A csákoveci 8-dik lovasezred három havi tanfolyama, melyet az irni és olvasni nem tudó katonák részére tartottak, sikeresen befejeződött. A 83 tanuló Ljuboszlavljevic Ljubodrag tanító oktatta. A vizsgáló bizottságban Lulics Milán járási tanfelügyelő és az eszkadroknok parancsnokai is résztvettek. A kitűnően végzett tanulók részére a szarajevói „Prosveta” kulturtársaságtól ajándékozott — könyveket osztottak ki.

— **Felmentették a gyilkosság vádja alól.** A múlt számunkban közöltük a Zsignics és Dunykó-féle tárgyalás lefolyását. Az ítéletet kedden délelőtt hirdette ki. Marusics elnök, mivel a bíróság nem látja beigazoltnak a vádat, Zsignicset és Dunykót a vád alól felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

— **Autó szerencsétlenség.** A múlt hét elején Radkersburgban, benne a városban, egy autótaxis elgázolt egy asszonyt, aki egészen az autó alá került, több zuzódást szenvedett, sőt kara is eltört. Ugyilátszik az autó sofőrök nem veszik elég komolyan hivatásukat. E közveszélyes embereknek nem az autókormány kerekénél, hanem a börtönben van a helyük.

ORSZÁG-VILÁG.

— **Zágreb városa a királyi család részére palotát vesz.** Zágreb város képviselő testülete elhatározta, hogy a királyi család számára megvásárolja Gróf Pongrácz Guidó palotáját a nagy ebédli berendezésével és képeivel együtt, hogy így lehetővé váljék, hogy a királyi család hosszabb időt tölthessen Zágrebben. A palota a berendezéssel és a művészi képékekkel együtt kilenc millió kettőszázezer dinárba kerül s ennek fedezésére a polgármester a képviselőtestület meghatalmazása alapján kölcsönt vesz fel.

— **Jóslás a jövőre.** Azokat, akik vakon hisznek a jóslásokban, nem kevésbé izgatja egy jósnő jóvondelése Berlinben, mert semmi jóval nem biztatja a világot, hanem csak csupa rosszal. Azt jóvondéli, hogy: Briand és Poincaré francia államférfiak egy éven belül meghalnak. Németországban hat héten belül hal meg egy nagy politikus, ki után egy diktátor fog következni. Az 1931. év folyamán sok válság lesz, de már 1932.-re megnyúlnak a

viszonyok. 1933-ban pedig nagy reformok következnek Európában. A jósnő nyilvános előadásokon hirdeti tanait, melyeket nagy közönség hallgat mindig még nagyobb érdeklődéssel.

— **Meghalt Albert Pinkerton, a híres detektív főnök Newyorkban.** Pinkerton egy igen híres detektív irodának volt a főnöke s kétezer detektívvel dolgozott. A világhírű intézetet még az ő dédapja alapította. Az intézet jelszava: „Mi soha sem alszunk”. Az irodát az egész világon ismerték.

— **Mérget szállító hajó.** Londonban elfogtak egy olasz hajót, amely állítólag lekvárt szállított Angliába. Kisült, hogy a hajón óriási mennyiségű heroin (bóditó mérge) volt, amelyet be akartak csempészni Angliába.

— **A virrasztók nagy ijedelmére felült a koporsóban a halott.** Ivanica Steván écskai korcsmáros régebben tüdőbajban szenvedett. Legutóbb úgy találták ágyában, hogy teljesen megtevesztette környezetét s halottnak vélték. Felravatalozták s mint szokás, virrasztani hívták a szomszédokat. Egyszer csak a halottnak hitt ember felült a koporsóban, s meglepetve jött magához, miután látta, hogy mi történt vele. Virrasztói először megdöbbenek, majd orvost hívtak, aki megállapította, hogy a korcsmáros csak tetszhalott volt.

— **Az orosz szovjet munkaügyi népbiztoság ezután semmiféle munkásnak többé segélyt nem ad.** Aki nem akar messze fekvő munka helyen — példán (családi okból) — munkát vállalni, azt a munkások lajstromából törlik. Ez annyit tesz, hogy elveszti minden jogát s nem kap semmit sem sehol.

— **Egy bravuros utazás.** Dr. Blanko Alberi, egyetemi tanár az Egyesült Államokban, egy tíz méter hosszú és három és fél méter széles csónakon elindult Msachuzetts államból s az Océánon át megérkezett Európába, a spanyolországi Barcelona város kikötőjébe. A nyolcvannégy éves tanár magával hozta feleségét s a leányát is. Utközben csak kétszer kötöttek ki: az Azori szigeteken és Marokkóban az afrikai tengerparton, hogy élelmiszert vegyenek fel.

— **Tizenkét pravoszláv lelkészt végeztek ki Oroszországban.** A szovjet hatóságok legújabbán tizenkét pravoszláv lelkészt ítéltek halálra, kik már régen sinylődtek a szovjet börtönökben. Az ítéleteket azonnal végrehajtották.

— **Borisz bolgár király október 26.-án érkezik Szófiába ifju feleségével Giovana olasz főhercegnővel.** A bolgár főváros nagy pompával fogadja a királyi párt.

KINO

V M. SOBOTI

V NEDELJO, 26. oktobra
popoldne ob 3 uri in
zvečer ob 8 uri

OROVI PLEMSTVA

Romantičen film u 7 činova
po motivima operete „Carevič” od Franz Lehara. — U
gl. ulogama: Svetislav Petrovič,
Mariette Millner i Paul
Heidemann.

VSTOPNINA:

I. prostor 12 Din., II. prostor
10 Din. in III. prostor
5 Din.

Lastnik:

DITTRICH GUSTAV.

A magzatburkok vizkórja.

Egyre gyakrabban jelentkeznek olyan esetek, midőn a vemhes tehén hasa a rendesnél jóval nagyobb. A hasnak e feltűnő tőrfogatnagyságát kezdetben a jobb oldalon jelentkezik, később a bal oldalra is ráterjed. A gazdák e megnagyobbodást ikervemhességnek vélik, holott az a méhben levő magzatviznek abnormális felszaporodása.

Az állatok közérzületi zavart csak a betegség utolsó napjaiban jeleznek, de akkor hamar, pár nap múlva jelentkezik a végkimerülés, az elhullás. Kezdetben, sőt amidőn a has megnagyobbodása feltűnővé válik, a beteg állatok jól esznek-isznak, kérőznek, csak a mozgás, járkálás történik nehezkesebben és gyors kifáradást okoz. A fekvő helyzetből való fölkelés is nehezen történik; gyakran az ilyen betegek négy-öt napon át le sem fekszenek, mert a has összenyomása a mellkasra fejt ki előreszorító hatást, amitől a tüdő és szív, továbbá a vastag vérerek, a nyelőcső erősen összepréselődnek s ez kellemetlen fuldokló légzéssel jár. Ekkor már súlyosan beteg az állat. A fölállás nem csak azért történik nehezen, mert a súlyos has felemeléséhez sokkal nagyobb erő szükséges, és ezzel az állat nem rendelkezik, hanem azért is, mert az ilyen beteg állatok sejtjei — nemcsak az izomsejtek — a magzat (belső) táplálása, a későbbben jelentkező savó- és nyirokkeringés gyengülése, meglássabbodása, sőt végül a vivőeres vérpangás, a kitágított erek falának megvékonyodására a mehanikailag fokozódott folyadékátöccsátó hibája miatt,

általánosan meggyengülnek; másrészt a sejtekben lefolyó szabályos kémiai folyamatok: az anyagcsere és egyéb vegyvonások, vegybomlások eltolódnak.

Egyesek kisebb, mások fokozottabb tevékenységet fejtenek ki. A hasi sejtek petyhüdtek, silányabbak lesznek s a rajtuk általszivárgó vérsavó mennyisége (mert a vérnyomással szembeni ellenállás csökkent) fokozódik. (Heterometria) Ez az átszivárgás a méhbe és a méhben addig tart, amíg a méh fala, a bőr, a haspólya, a hasizmok stb. megfeszülése, egyensúlyba jön a vérnyomással.

Ámde addig a méhen kívül a hasüregben is jelentkezik „vízkórság” a hasi belső szervek sejtjei, máj, lép, vesék, gyomrok, belek, erek, idegek sejtjei összenyomatnak egyesek a mellkas felé előre szorítatnak annyira, hogy a tüdő és szív működése is lényegesen akadályozva lesz. Csak ekkor jelentkeznek az étvágytalansággal, lesóványodással, nehéz légzéssel akadályozott nyeléssel egybekötött általános megbetegedés jelei s ezen időtől számított 1-2-5 napra az állat elhullása el nem kerülhető. Az általános megbetegedés tüneteinek jelentkezésekor nem tanácsos az állatot meleg helyen hagyni, jártatni, mert a járkáltatáshoz a tüdő és szív fokozódottabb működése kell, amire a szervek mármár alig képesek. A jártatás tehát annyira súlyosítja a bajt, hogy röktöni elhullást is okozhat. Ilyen esetekben az állatorvost kell a beteghez hívni, nem pedig a beteget az orvoshoz vezetni.

A korai gyógykezelés fontos, mert a végén az állat életereje annyira elgyengült, hogy a legsikerültebb különféle operációk sem mentik meg az állatot az elhullástól.

E betegséget azért írom le, hogy azokat a gazdákat megmentsem a károsodástól, akik várni szeretnek betegeikkel, akik képzelt tudásukra támaszkodva a bendőt megszurják, akik ismeret hiánya miatt az állattal kilométerekre menő utakat, távolságokat járatnak és végül, akik elolvassák e sorokat. N.

Torma.

Iskolában.

Tanító: „Nem vagyok veled megeled-e, fiacskám. A te korodban én már sokkal többet tudtam ám!”

Tanuló: „Igen, mert a tanító bácsinak sokkal jobb tanítója volt mint nekem!”

Ki tud többet?

„Az orvosok többet tudnak, mint az orvosok.”

„Honnan gondolja?”

„A feleségemnek most a torka fáj; — az orvosnő csak valami borogatást rendelt. — A régi, öreg doktorunk ilyenkor mindig megtiltotta neki egy pár napra a beszédet!”

Takarékos.

„Le akarom fényképeztetni magamat, mennyiért vasalja ki a nadrágomat?”

„Tíz dinárért.”

„Fogja, itt van öt dinár! Csak az egyik lábaszárát vasalja ki; — majd úgy fogok állni, hogy a másik ne lássék!”

Nehéz sors.

— Munka után jár egy szegény ember, — egy kis kutya van vele!

„Miféle kutya jár itt magával?” — kérdi tőle valaki.

„Ez kérem, egy agár!”

„Dehogyan. Az agárnak hosszú lába van!”

„Ennek is az volt kérem, de elvesztett miután munka után járok.”

SPORT.

PING-PONG.

Mindazok a játékosok, akik ping-pong versenyben részt óhajtanak venni, azonnal jelentkezzenek Nadai László titkárnál leigazoltatás végett.

Közgazdaság.

Jugoszláv-magyar kereskedelmi kamara alakul. A jugoszláv királyi követség és a főkonzulátus valamint a magyar gazdasági körök között már régebben tárgyalások folynak a jugoszláv-magyar kereskedelmi kamara megalakítása ügyében. Miután mindkét részről biztosítva van az együttműködés, e hó folyamán valószínűleg már meg is alakul a kamara.

Rövidesen elkészül a monopoltörvény. A monopoli igazgatóságnál most folynak a befejező munkálatok a monopoltörvény még hátralevő befejező részein. A só, bélyeg és más osztályok befejezik munkájukat és az egész kész törvényt átadják a pénzügyminiszteriumnak határozat hozatal végett.

Tizenöt nap alatt 2260 vagon friss gyümölcs ment át a szubotici állomáson. Ebből a gyümölcsből több mint 60 százalék szilva, a többi alma és körte.

Oroszország az európai piac ellen. Oroszországban még mindig 230 millió tonna gabona vár elszállításra; — azután még félmillió tonna bab, 1.300.000 vagon tűzifa, 4 millió darab szőrme, 50.000 tonna nyersbőr, tízmillió kilogramm hal- és zöldségkonzerv. Azonkívül petroleum, nyersvas, ásványi termékek, amiket lehetőleg titokban tartanak, hogy más államok ellenintézkedéseket ne tehessenek.

Új tíz dinárosok. Az új tíz dinárosok a Narodna Banká-

AMATÖRÖK FIGYELMÉBE!

Állandóan raktáron tartok mindenféle fényképeseti cikkeket és gépeket,

HAHN IZIDOR papirkereskedésében
MURSKA SOBOTA.

Napi árban!

Elsőrangú áru!

nál már elkészültek s már be is lettek mutatva az igazgatóságnak. Negyven millió névértékű tíz dináros bankjegyet még október hó folyamán kibocsát a Narodna Banka, de azért a régi tíz dinárosokat még nem vonják ki a forgalomból. Az új tíz dináros bankjegyeken már Kraljevina Jugoszlavia felírás van.

Só eladási engedély. Sót csak az a kereskedő tarthat raktáron és csak az adhat el, akinek erre engedélye van. Aki ilyen engedélyt akar kapni, az tartozik iparigazolványának másolatát az illetékes pénzügyi szakasznál bemutatni, ahol kitöltik a kérvényt helyettesítő blankettát és innen az iparigazolvány másolatával együtt illetékes helyre terjesztik véleményes jelentéssel együtt, hogy az engedély kiadható e vagy sem.

Spiritusz eladás. Az a kereskedő, aki akár nagyban (esetenként legalább 25 liter) akár kicsinyben denaturált szesz (spiritusz) eladásával kíván foglalkozni, erre az illetékes pénzügyigazgatóságtól tartozik engedélyt kérni. Egyáltalában, aki olyan cikkeket eladásával kíván foglalkozni, ami fogyasztási adó alá esik (cukor, kávé, bor, sör, likőr, rum, konyak, eszenciák stb.) az tartozik kérvényét az illetékes pénzügyőri szakasznál benyújtani további eljárás végett. Bélyeg 5 dinár, külön még 20 dinár.

Hirdetmény.

Nov. 2.-án délután 1—2 óra között nyilvános árlejtésen üzlethelyiség lakással együtt 3 évre bérbe lesz kiadva a legtöbbet ígérőnek — a feltételeket a vezetőség bármikor rendelkezésre bocsátja 213 házszám alatt az üzlet átvevőnek azonnal a temp-lom mellett.

Keresztény fogaszt. szövethozat vezetősége Dobrovnik.

Halo! Halo!

Nova AUTOTAKSA

v. M. Soboti JOSIP TURK ml. sin gostilničarja, Cerkvena ul. 1 pred sodnijom.

Moderni auto! Solidne cene!

Bérbeadó Šalovcén az állomás mellett iparosnak megfelelő 2 szoba, konyha és kert helyiség. Bővebbi megtudható LANG GIZELÁNÁL ŠALOVČEN. 2

Iskolai könyvek

és iskolai szerek nagy választékban kaphatók

HAHN IZIDOR
papirkereskedésében
MURSKA SOBOTA.

MODERNI AUTO!!

NOVA

AUTOTAKSA!

TRAUTMANN FRANČ

MURSKA SOBOTA.

Telefon broj: 30.

MODERNI AUTO!!

Egy jó menetelű

VEGYESKERESKEDÉS

eladó Dolnja Lendaván

a főuccán elköltözködés végett, amely 30 év óta fenáll. A vevő már 14 napon belül átveheti az üzletet — amely áll 3 szobából, 1 előszoba, konyha, speiz, magazin, f.kamerából, van nagy udvar kerttel és gyümölcsös-sel. Bővebbi megtudható

WEISSENSTERNNÉL

D. Lendaván.

Rádiók

rádió alkatrészek

akkumulátorok

legjobb **Kerékpárok**

világhírű **Varrógépek**

jutányosan kaphatók

Nemecz János

vas- és gépkereskedésében

Murska Sobota.